

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-2-62 (Soruşturma)

Karar Sayısı : 07-56/672-209

Karar Tarihi : 4.7.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)
Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : Murat ÇETİNKAYA, Bayram Ali GEÇGİL,
Şerife Demet KAYA, Erdem AYGÜN, Hüseyin ORMAN

C. ŞİKÂYET EDEN : - İhbar

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:

- 20 - Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo San. A.Ş.
Altunizade, Kısıklı Cad. No:2 Kat:1 Üsküdar/İstanbul
Temsilcisi Dr. Metin KANMAZ
Bağdat Cad. No:187 Kat:3 Daire:8 Selamiçeşme 34730 Kadıköy/İstanbul
- 20 - Elsan Elektrik Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.
Atatürk Bulvarı No:1/1 75.Yıl Esnaf Sarayı Kat:2 Denizli
Temsilcisi Av. Besim BAŞARAN
Türk Hava Kurumu İş Hanı, K:5, D: 505-506 Denizli
- 30 - Emtel Emaye Tel ve Kablo San. A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, DES Sanayi Sitesi Yolcuzade Sok.
C 16, Blok No:6 Dudulu, Ümraniye/İstanbul
- 30 - Erikoğlu Emaye Bakır Tel San. A.Ş.
Ankara Karayolu 8. km Akkale Denizli
Temsilcileri Av. Onur DAYIOĞLU, Av. Kemal MURTEZAOĞLU
Atatürk Bulvarı Berkman İşh. No:108 K:2/35 Denizli
- 30 - Hes Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.
Erciyes Mahallesi, Hes Caddesi, No:22 Hacılar/Kayseri
Temsilcileri Av. Ömer TÜRKTEKİN, Av. Muzaffer CENGİZ,
Av. Levent TÜRKTEKİN
Serçeönü Mah. Pervane Cad. No:11, Kalender İş Merkezi K:7/11 Kayseri
- 40 - Santel Emaye Bobin Teli San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi Av. Ömer YILMAZ
Atatürk Mah. Fevzi Çakmak Cad. No:176 Şekerpınar, Gebze/Kocaeli

E. DOSYA KONUSU: Emaye Bobin Teli sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmedikleri.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Emaye Bobin Teli (EBT) pazarında faaliyet gösteren altı teşebbüsün hepsinin fiyat listelerinin aynı zamanda değişiklik göstermesinin ve listelerde bulunan EBT fiyatlarının birebir aynı olmasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 26.5.2006 tarih, 277 sayı ile giren dilekçe üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 9.6.2006 tarih, 2006-2-62/İİ-06-EA

07-56/672-209

sayılı İlk İnceleme Raporu, 13.6.2006 tarih ve REK.0.06.00.00-110/96 sayılı Başkanlık önergesi ile 06-44 sayılı Rekabet Kurulu toplantısında ele alınmış ve 06-44/552-M sayılı Karar ile "Emaye Bobin Teli Sektörü"ne yönelik önaraştırma açılmasına karar verilmiştir.

Önaraştırma kapsamında EBT piyasası, bu piyasada faaliyet gösteren teşebbüsler ve şikâyete konu olan fiyat listeleri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 7.7.2006 tarih ve 2006-2-62/ÖA-06-MÇ sayılı Önaraştırma Raporu 13.7.2006 tarih ve 06-51 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek 06-51/658-M sayılı karar ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespit edilmesi amacıyla, Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo Sanayi A.Ş. (Bemka), Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Elsan), Emtel Emaye Tel ve Kablo Sanayi A.Ş. (Emtel), Erikoğlu Emaye Bakır Tel Sanayi A.Ş. (Erikoğlu), Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Hes), Santel Emaye Bobin Teli Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Santel) hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41 vd. maddeleri uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

Soruşturma açılan teşebbüslere, haklarında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açıldığı kararı, ileri sürülen iddiaların türü ve niteliği hakkında gerekli bilgiler de verilmek suretiyle 21.7.2006 tarih ve 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538 sayılı yazılar ile bildirilerek yazılı savunmaların 30 gün içerisinde gönderilmesi talep edilmiştir.

İlk yazılı savunmalar Kurum kayıtlarına sırasıyla Hes'ten 17.8.2006 tarih ve 5633 sayı ile, Emtel'den 21.8.2006 tarih ve 5674 sayı ile, Elsan'dan 23.8.2006 tarih ve 5708 sayı ile, Bemka'dan 23.8.2006 tarih ve 5733 sayı ile, Santel'den 24.8.2006 tarih ve 5744 sayı ile, Erikoğlu'ndan 25.8.2006 tarih ve 5751 sayı ile girmiştir.

Dosya kapsamında kullanılması planlanan EBT sektörüne ilişkin teşebbüs bazında dış ticaret verileri hakkında 29.8.2006 tarih ve 471 sayılı yazı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)'na bilgi talebi yazısı gönderilmiş, söz konusu yazının cevabı 18.9.2006 tarih ve 6304 sayı ile Kuruma intikal etmiştir. DTM'nin ilgili yazısı üzerine Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'na 26.9.2006 tarih ve 3398 sayı ile yazı gönderilmiş, söz konusu yazının cevabı 2.10.2006 tarih ve 6614 sayı ile Kuruma girmiştir.

Bemka'dan, savunmalarında yer alan ifadeler nedeniyle kendilerinin ve bazı EBT üreticilerinin üye olduğu Dernekte derlenen istatistikî belgeler istenmiştir. Bunun üzerine söz konusu belge 22.11.2006 tarih ve 7888 sayı ile Kuruma intikal etmiştir. Ayrıca, önaraştırma ve soruşturma kapsamında taraflardan ortaklık yapıları, satış rakamları, fiyat listeleri vb. konularda istenen çeşitli bilgi ve belgeler Kuruma intikal etmiştir.

Söz konusu savunma yazıları ve gelen bilgiler değerlendirilerek hazırlanan 11.1.2007 tarih ve SR/07-1 sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kurul üyelerine sunulmuş ve 12.1.2007 tarihli yazılarımız ile taraflara tebliğ edilmiştir. Kendilerine gönderilen Soruşturma Raporu üzerine soruşturma kapsamındaki teşebbüslerden Emtel'in ikinci yazılı savunması 12.2.2007 ve 1055 sayı ile, Hes'in ikinci yazılı savunması 13.2.2007 tarih ve 1094 sayı ile, Erikoğlu'nun ikinci yazılı savunması 14.2.2007 tarih ve 1105 sayı ile, Santel'in ikinci yazılı savunması 16.2.2007 tarih ve 1178 sayı ile (gönderdiği ek bilgiler 20.2.2007 tarih ve 1259 sayı ile), Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Elsan ve Bemka ise gönderdikleri ve Kurum kayıtlarına 14.2.2007 tarih ve 1119 sayı ile giriş yapan dilekçelerinde 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca 30 günlük ek süre talebinde bulunmuşlardır. Alınan 8.2.2007 tarihli, 07-13/113-M sayılı ve 15.2.2007 tarihli, 07/139-M sayılı Kurul kararları ile Bemka'nın ve Elsan'ın söz konusu talepleri kabul edilmiştir. Bemka'nın ikinci yazılı savunması 13.3.2007 tarih ve 1958 sayı ile

07-56/672-209

Elsan'ın ikinci yazılı savunması 19.3.2007 tarih ve 2101 sayı ile, Kurum kayıtlarına giriş yapmıştır.

100 İkinci yazılı savunmanın Kurum'a intikal etmesinin ardından Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı 2.4.2007 tarihli Ek Yazılı Görüş, Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca tüm Kurul Üyelerine ve soruşturmaya konu teşebbüslere tebliğ edilmiştir. Söz konusu teşebbüslerin 3. yazılı savunmalarının yasal süresi içinde Kurum'a intikal etmesinin ardından, Kurul tarafından 3.7.2007 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmıştır.

Rekabet Kurulu, 3.7.2007 tarihinde yapılan ilk oylama sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirlenen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle yine aynı maddede belirtilen yöntem izlenerek kararın ikinci oylamaya kalmasına OYBİRLİĞİ ile karar verdikten sonra, 4.7.2007 tarih ve 07-56/672-209 sayı ile nihai kararını vermiş, söz konusu karar 11.7.2007 tarihinde ilgililere tefhim edilmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Soruşturma Raporu ve Ek Görüş'te;

110 1- Emaye bobin teli pazarında faaliyet gösteren ve soruşturmaya konu teşebbüslerin 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan eylemleri gerçekleştirmeleri nedeniyle 16. maddenin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası ile cezalandırılmaları,

2. Ceza takdirinde, uygulamada liste fiyatlarına bağlı kalınmamasının hafifletici neden olarak dikkate alınması

gerektiği sonucuna ulaşıldığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME DEĞERLENDİRME VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Taraflar

I.1.1. Bemka Emaye Bobin Teli Ve Kablo Sanayi A.Ş. (Bemka)

120 Bemka, Emsan Emaye Tel Sanayi A.Ş. (Emsan), Kavi Kablo ve Emaye Bobin Teli Sanayi A.Ş. (Kavi), Botel Bobin Teli Kablo Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Botel) ve Bektaş Bakır Emaye Kablo Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Bektaş)'ın birlikteliği ile kurulmuştur. Şirketin ortak girişim olarak kurulmasına Rekabet Kurulu 11.07.2002 tarih ve 02-43/504-209 sayılı Kararı (*Bemka Kararı*) ile izin vermiştir.

Mevcut durumda (.....) ton/yıl kapasitesiyle Türkiye'nin en büyük EBT üreticisi olan Bemka, İstanbul'un Anadolu yakasında Gebze Sanayi Bölgesi'nde ve Avrupa yakasında Sefaköy'deki fabrikalarında faaliyet göstermektedir. Bemka, ürettiği ürünleri ABD, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Slovenya, Hırvatistan, Macaristan, Portekiz, Romanya, Rusya, Türk Cumhuriyetleri, Kıbrıs, Nijerya, Mısır, Cezayir, Tunus Libya ve Suriye gibi ülkelere ihraç etmektedir.

130 2005 yılında yurtiçi (.....) ton, yurtdışı ise (.....) ton olmak üzere toplam (.....) ton, 2006 yılında ise (Mayıs sonu itibarıyla) yurtiçi (.....), yurtdışı (.....), toplam (.....) ton emaye bobin teli satışı gerçekleştirmiştir. 2005 yılı itibarıyla toplam satışları (.....) YTL'dir. Bemka'nın soruşturma dönemindeki ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Bemka'nın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı	Hissedar	Hisse Oranı
Emsan.	%36,475	İbrahim Güngör	%0,025
Kavi.	%23,975	Mehmet Emin Cankurtaran	%0,025
Botel	%22,475	Levent Gabay	%0,025
Bektaş	%16,975		
Hüsamettin KAVI	%0,025	Toplam	%100

07-56/672-209

I.1.2. Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Elsan)

Elsan, Denizli’de faaliyet göstermekte olup, yıllık (.....) ton kapasiteli üretim tesisine sahiptir. 2005 yılı gelir tablosundan teşebbüsün net satış rakamının (.....) YTL olduğu anlaşılmaktadır.

140

Tablo 2: Elsan’ın Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Ceyhan Saldanlı	46,024
Ali Yağlı	46,024
Mustafa Baltalı	0,09
Mehmet Akif Gül	7,49
Mehmet Yağlı	0,002
Tümaş A.Ş.	0,37
Toplam	100

I.1.3. Emtel Emaye Tel ve Kablo Sanayi A.Ş. (Emtel)

Emtel, 1974’ten itibaren EBT sektöründe faaliyet göstermektedir. Emtel’in 2005 yılında elde ettiği ciro ise (.....) YTL’dir. Emtel’in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Emtel’in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Mustafa Bingöl	11
Oğuz Bingöl	20
Fatih Bedri Bingöl	10
H. İbrahim Bingöl	10
Kadın Bingöl	12
Y. Serdar Bingöl	13, 875
Turgut Bingöl	11, 875
Hatice Bingöl	2, 5
Hanife Bingöl	1, 875
Dudu Bingöl (Özkul)	1, 875
M. Saadettin Gökçe	5
Toplam	100

I.1.4. Erikoğlu Emaye Bakır Tel Sanayi A.Ş. (Erikoğlu)

Denizli’de 1989 yılında faaliyete geçmiş olan teşebbüsün yıllık kapasitesi (.....) ton’dur. Erikoğlu’nun 2005 yılı cirosu (.....) YTL’dir.

150

Tablo 4: Erikoğlu’nun Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
A.N.E. Holding	99,40
Hüseyin Erikoğlu	0,16
Vedat Erikoğlu	0,16
Sedat Erikoğlu	0,16
Nilgün Keçeci	0,11
Necip Işık	0,012
Saadet Erikoğlu	0,003
A. Nuri Erikoğlu	0,001
Ali İhsan Gerzile	0,001
Diğer (Hisse oranı %0,0009 ‘un altında olan şahıslar)	0,0067
Toplam	100

I.1.5. Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Hes)

Hes, Kayseri’de üretim tesislerine sahip olup kablo ve EBT üretmektedir. Hes’in kablo satışları da dâhil toplam cirosu 2005 yılında (.....) YTL’dir. EBT satışından elde ettiği 2005 cirosu ise (.....) YTL’dir. Hes’in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

07-56/672-209

Tablo 5: Hes'in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Hacı Sami Boydak Grubu	33, 520
H. Mustafa Boydak Grubu	24, 957
Mehmet Boydak Grubu	3, 530
H. Hüseyin Gürdoğan Grubu	6, 261
Mehmet Gürdoğan Grubu	6, 261
Hamit Gürdoğan Grubu	6, 261
Hilmi Gürdoğan Grubu	6, 261
Diğer Ortaklar	12, 950
Toplam	100

I.1.6. Santel Emaye Bobin Teli Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Santel)

160 Santel, 1986 yılında kurulmuş olup 1990 yılından itibaren Gebze'de, 0,050–4,500 mm arasındaki çaplarda EBT üretmekte ve yurtiçi ve yurtdışına satış yapmaktadır. 2005 yılına ait net satışları (.....) YTL'dir. Yıllık üretim kapasitesi (.....) tondur. Santel'in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 6: Santel'in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Mehmet İlhan Özbek	46
Nihat Ayyıldız	45
Banu Yılmaz	2, 5
Çiğdem Ayyıldız	2, 5
Sedat Özbek	1
Murat Ayhan Özbek	1
Vedat Özbek	1
Mesude Özbek	1
Toplam	100

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. EBT Sektörü Hakkında Genel Bilgiler

170 EBT genel olarak, yüzeyinin makaraya sarıldığında kısa devre yapmasını önleyecek şekilde ince bir izolasyon malzemesiyle kaplanan ve sanayide kullanılan bir tel türüdür. EBT, külçe veya levha halindeki bakırın eritilerek kalıplara alınması, kalıp halindeki bakırın, makaralar yardımıyla çekilip inceltilerek istenilen kalınlıkta tel haline getirilmesiyle ve bu işlemin ertesinde, elde edilen telin üzerinin poliüretan, polyester ya da polyester-imid gibi ısıya dayanaklı ve bakırın iletkenliğini bozmayacak çeşitli kimyasal maddelerle kaplanması-vernikleme ile elde edilir. EBT'nin hammaddesinin büyük kısmını bakır oluşturmaktadır. Bakırın fiyatı ise Londra Metal Borsası (LME) gibi borsalarda belirlenmekte ve bakırı kullanan üreticiler ticari faaliyetlerinde genellikle bu borsalardaki fiyatları takip edip uygulamaktadır.

180 EBT televizyon, radyo, video, müzik seti ve benzeri elektronik cihazların, trafo ve elektrik motorlarının, büro ve hesap makinelerinin ve bunların yanı sıra enerji üretiminde kullanılan balast ve dağıtım transformatörlerinin üretiminde kullanılmaktadır.

I.2.2. Türkiye'de EBT Üretimi ve Üreticileri

Türkiye'de 7 büyük teşebbüs ile bunların dışında bazı küçük teşebbüsler tarafından EBT üretimi yapılmaktadır. Bemka, Hes, Erikoğlu, Elsan, Santel, Emtel ve Gamak Makina Sanayi A.Ş. (Gamak) EBT üretimi yapan büyük teşebbüslerden olup, bu grupta yer alan Gamak kendi ürettiği makineler için üretim yapmakta ve dışarıya ürün satmamaktadır. Bemka'dan gelen istatistikî bilgide sektörün toplam kapasitesinin yaklaşık olarak 44 bin ton/yıl olduğu belirtilmektedir.

07-56/672-209

Soruşturma kapsamında faaliyetleri incelenen teşebbüslerin yurt içi ve yurt dışı satışları, bu satışlardan elde ettikleri ciro ile bu kalemlere göre elde ettikleri pazar payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

190

Tablo 7: İlgili Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin ciro ve pazar payı verileri

	Y.İçi Ciro (Milyon YTL)	Y.dışı Ciro	Pazar payı (ciroya göre)
Bemka	(...)	(...)	(...)
Elsan	(...)	(...)	(...)
Emtel	(...)	(...)	(...)
Erikoğlu	(...)	(...)	(...)
Hes	(...)	(...)	(...)
Santel	(...)	(...)	(...)
Toplam	161,4	45,9	100

*Pazar payları yurt içi ciroya göre hesaplanmıştır. Pazar payı hesaplamasında, üretim miktarları sektördeki toplam üretimin yaklaşık %4'ünü gerçekleştiren küçük ölçekli firmaların ciroları değerlendirmeye alınmamıştır.

TÜİK'den gelen verilere göre sektöre ilişkin ihracat ve ithalat bilgileri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 8 : EBT sektörüne ilişkin dış ticaret rakamları

	2006*	2005	2004	2003	2002
İhracat (ton)	5500	8900	4900	3750	3400
İhracat (% değişim)		80	31	10	-
İthalat (ton)	600	3900	3100	2800	3300
İthalat (% değişim)		25	12	-17	-
Net Dış Ticaret (ton)	4900	5000	1800	950	100

* 2006 yılı verileri ilk 6 aylık dönemi içermektedir.

Üreticilerden bir kısmı Kablo ve İzoleli İletken Sanayicileri Derneği (Dernek) adı altında İstanbul'da kurulan derneğin üyesidirler.

200

I.2.3. İlgili Ürün Pazarı

Soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin soruşturmaya konu olan faaliyetlerini EBT üretimi ve satışı oluşturmaktadır. EBT gerek fiyat, gerekse kullanım amaçları bakımından diğer kablo ve sair ürünlerden ayrılmaktadır. EBT, bakırın yanı sıra alüminyumdan da üretilebilmektedir. Her iki maddeden yapılan EBT'nin, kullanım alanlarının benzer olduğu dikkate alındığında birbirini ikame edebileceği görülmektedir. Dolayısıyla, ilgili ürün pazarı, "*Emaye Bobin Teli pazarı*" şeklinde tanımlanmıştır. Ancak, dosya konusunda incelenen teşebbüs faaliyetleri hammaddesi bakır olan EBT'ye ilişkindir.

I.2.4. İlgili Coğrafi Pazar

210

EBT'nin, pazarda yer alan teşebbüsler tarafından tüm Türkiye sınırları içinde satış ve pazarlamasının olması, Türkiye içinde farklı bölgelerin birbirinden ayrı pazarlar olarak değerlendirilmesini gerektirecek unsurların bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Deliller

220

Kuruma intikal eden ihbar sonrasında raportörlerce yapılan incelemelerde EBT pazarında faaliyet gösteren, kapasitesi büyük altı teşebbüsten dört tanesinin fiyat listelerinin aynı zamanda değiştiği ve listelerde bulunan yaklaşık 40 değişik çaptaki EBT fiyatlarının birebir aynı olduğu tespit edilmiştir. Aynı fiyatların söz konusu olması, fiyatların ortak bir irade ile belirlendiği şüphesini ve fiyat listeleri internette yayınlanmayan ve başka bir şekilde listelerine ulaşılamayan diğer iki teşebbüsün de liste fiyatlarının aynı olabileceği ve diğer 4 teşebbüs ile aynı zamanda fiyat listelerini değiştirmiş olabileceği kuşkusunu gündeme getirmiştir.

I.3.1. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

Dosya kapsamında raportörlerce yapılan yerinde incelemelerin ardından;

- EBT üreten ve ilk inceleme safhasında fiyat listelerine ulaşamayan Bemka ve Elsan'ın fiyat listelerinin de aynı olduğu, dolayısıyla EBT üreten altı büyük teşebbüsün hepsinin fiyatlarının aynı olduğu,
- İlk inceleme sürecinde üç kez aynı zamanda değiştirilen fiyat listelerinin, 2006 yılı ve daha öncesinde de aynı tarihlerde değiştirildiği,
- 8.5.2006 tarihinden önce Bemka'nın iki ayrı fiyat listesi yayınladığı,
- 8.5.2006 tarihinden sonra ise Bemka'nın tek fiyat listesi yayımlandığı ve bu listenin diğer EBT üreticilerinin fiyat listeleri ile aynı olduğu,
- Elsan firmasından alınan belgeler incelendiğinde, Bemka'dan Elsan'a gönderilen fiyat listelerinin 8.5.2006 tarihinden sonra başladığı

tespit edilmiştir. Söz konusu tespitlere ilişkin dosyada yer alan ve raportörlerce yerinde incelemelerde elde edilen bilgi ve belgelere ise aşağıda yer verilmiştir:

Belge 1: Hes'te yapılan yerinde incelemede, bilgisayarı incelenen teşebbüs yetkililerinden Mahmut İLGÜZ'ün e-posta kutusunda yer alan, Ekaş'ın Müşteri Temsilcisi Vural TUMBA tarafından 30.12.2005 saat 11:21 de gönderilen bir başka e-postada;

“Sn. Mahmut Bey, Bemka'nın firmamızı arayarak ABB'ye ait tekliflerinde fiyat indirimi yapmak zorunda kaldıklarını belirtmeleri üzerine, revize edilen 30.12.05 tarihli yeni fiyatlarımız ekte belirtildiği şekildedir. Gereği için bilgilerinize arz ederiz.”

ifadelerinin yer aldığı görülmüştür.

Belge 2: Gebze-Kocaeli'nde bulunan Santel firmasında yapılan incelemede, Fabrika Müdürü Atalay YELTEKİN'in bilgisayarında bulunan e-posta kutusunda yer alan ve Erikoğlu yetkililerinden Harun TAN tarafından gönderilen e-postada;

“Arkadaşlar, 15.12.2005, İletkenciler Derneği, Saat 13:00-16:30, doldurulacak format ektedir, 5'er adet kopyasıyla beraber, kolay gelsin.”

ifadeleri yer almakta ve bahsi geçen ekte de müşteri-dönem-satış miktarı bilgilerinin bulunduğu tablo bulunmaktadır

Santel'den alınan belgeler arasında, söz konusu tablonun bir boş nüshasının yanında bir sütunu dolu nüshası da bulunmuştur. Dolu nüshada yer alan müşteri ve tarih bazlı satış verilerinin hangi teşebbüse ait olduğu anlaşılamamakla beraber, veriler incelendiğinde satış verisi bulunan teşebbüsün ABB ve Arçelik'e satış yaptığı anlaşılmıştır. Ayrıca, belirtilmesi gereken diğer önemli bir nokta ise Santel'in Derneğe üye olmayışıdır. Dernekten alınan “üye firmalar listesine” bakıldığında Santel'in Derneğe üye olmadığı görülmüştür.

Belge 3: İstanbul'da bulunan Emtel'de yapılan yerinde incelemede, 30.1.2006 tarihinde, saat 17:20'de Elsan'dan Emtel'e çekilmiş olan ve Elsan'ın 30.1.2006 tarihinden itibaren uygulayacağı fiyat listesinin bulunduğu bir faks bulunmuştur.

Belge 4: Hes yetkilisi Şükrü KAKİLLİOĞLU'nun e-posta kutusunda yer alan ve Ekaş yetkilisi Serdar GÜNAL tarafından 10.4.2006 saat 13:26'da gönderilen diğer bir e-postada da;

“Sn. Şükrü Bey, EBT üreticileri 2006 yılı pazar dağılımını değerlendirmek üzere 13-14 Nisan tarihlerinde toplanacaktır. (13:30) Müşteri dağılımlarını belirlerken,

makinelerimizin doluluğunu da dikkate almamız için fabrikadan ilgili arkadaşın bu toplantıya katılımı faydalı olacaktır. Gereğini rica ederim...”

270 ifadesi yer almaktadır.

Belge 5: Elsan’da yapılan yerinde incelemede, 12.6.2006 tarihinde saat 16:36’da Erikoğlu’ndan Elsan’a çekilmiş faks bulunmuştur. Söz konusu faksta, Erikoğlu’nun 12.6.2006 tarihinden itibaren uygulayacağı fiyat listesi bulunmaktadır.

Belge 6: Yukarıda belirtilen belgelerin yanı sıra, Elsan firmasında, faks olarak gelmiş, Erikoğlu’nun ve Bemka’nın 2006 yılındaki fiyat listeleri, Erikoğlu firmasında, Bemka’nın fiyat listeleri bulunmuştur.

Belge 7: Ekaş’ta incelenen ajandanın 3.7.2006 tarihli sayfasında “*Emaye Bobin Teli Fiyat Listesi (Bemka’dan istenebilir)*” yazmaktadır. Anılan ajandanın 17.4.2006 tarihli sayfasında EBT fiyat listesi için Erikoğlu’nun aranacağı yazılmaktadır.

280 **I.3.2. Yerinde İnceleme Tutanakları**

EBT sektörüne açılan önaraştırma kapsamında, 22.6.2006 tarihinde sektörde faaliyet gösteren önemli büyüklükteki altı teşebbüste ve Dernekte, 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesi çerçevesinde mahkeme kararı alınarak yerinde inceleme yapılmıştır.

Denizli’de faaliyet gösteren (.....)’da yapılan yerinde incelemenin ardından tutulan ve söz konusu firmanın yetkililerinden Genel Müdür (.....) ve Satış Müdürü (.....) ’nın imzalarının bulunduğu tutanakta yer alan ifadelerde özetle,

290 *“EBT fiyatları bakır fiyatlarına bağlı olarak değişiyor. Bakır fiyatlarındaki değişikliğe göre yeni listeler oluşturuluyor. Bu listeler üzerinden iskonto ile satış yapılmaktadır. Listeleri Bemka ve Erikoğlu hazırlıyor. Eskiden iki ayrı liste hazırlanıyordu. Şimdi artık tek liste hazırlanıyor. .... Tüm firmalar aynı listeyi yayınlıyorlar. Eskiden her EBT üreticisinin kendi fiyat listesi vardı ve müşteriye uygulanan iskonto oranları çok değiştiği için müşterinin kafası karışıyordu. ... 2006 Mayıs’tan itibaren tek liste uygulanmaktadır. Mayıs’tan önce 2-3 yıl kadar Bemka ayrı Erikoğlu ayrı liste yayınlamaktaydı. Bemka dışındakiler Erikoğlu’nun listesini dikkate alıyorlardı. Tek fiyat listesine geçme kararı (dernek çatısı altında) sektör toplantısında alındı... Önceleri fiyat listeleri aracı kişilerden ya da dolaylı olarak Bemka’dan alınmaktayken Derneğin kurulmasının ardından fiyat listesi doğrudan Bemka’dan Elsan’a faks çekilmeye başlanmıştır. Tek fiyat listesi yayınlanmaya başlamasını ardından Bemka ve Erikoğlu ile Elsan arasında doğrudan faks iletişimi sağlanmıştır. Fiyat listesini*

300 *içeren fakslar Bemka’dan ve Erikoğlu’ndan (.....)’ın Genel Müdürlüğü’ne çekilmektedir. Diğer emaye bobin teli üreticilerine de fakslar doğrudan gönderilmektedir....”*

(.....)’nın yetkililerinden Genel Müdür (.....)’nın imzasının bulunduğu tutanakta ise;

310 *“... fiyat listelerimiz özellikle günlük ve haftalık olarak takip ettiğimiz uluslar arası bakır ve hammadde fiyatlarındaki, kurlardaki ve diğer maliyet kalemlerindeki değişimler dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Günlük bazda alım yapan firmalar için ise liste üzerinden parametresel değişimlere bakılarak fiyatlandırma yapılmaktadır. Bu nedenle rakiplerimiz bizim listelerimize bakarak fiyat oluşturuyor olabilirler....Büyük üreticilerle ve KOBİ’lerle liste fiyatından değil, alıcı şirketin durumuna göre yapılan pazarlıklar ile münferit olarak tespit edilen fiyatlar üzerinden satış yapılmaktadır. Bayilerle olan alım satım ilişkisinde de gerektiğinde liste fiyatları dışında her bayinin kendi özel durumuna (güvenilirlik, satış miktarı vb.) ve iç piyasadaki rekabet koşullarına göre iskontolar ve vade yapılabilmektedir. Bu çerçevede, listeye bağlı satışlar toplam içinde küçük bir yer işgal*

07-56/672-209

etmektedir...Önceden iki liste (alt liste- üst liste) vardı. Özellikle rakip firmalar alt liste mallarının kalitesi düşük olduğu söylentileri yaymaya çalıştıkları için şimdi tek listeye geçildi...”

şeklinde ifadeler bulunmaktadır.

320 (.....)'de faaliyet gösteren (.....) yetkililerinden Genel Müdür Yardımcıları (.....) ve (.....) tarafından imzalanan tutanakta ise;

“... bu piyasadaki firmalar birbirlerinin açıklanan listelerine bakmak suretiyle liste yayımlayabilirler. Piyasada listeler genelde bu şekilde oluşur. ...”

ifadesi bulunmaktadır.

(.....) – (.....)'nde faaliyet gösteren (.....)'in yetkililerinden Fabrika Müdürü (.....) tarafından imzalanan tutanakta;

330 “... piyasada faaliyet gösteren büyük firmalar borsadaki ve döviz kurundaki değişiklikler doğrultusunda fiyat listelerini yenilemekte ve (.....) bu fiyat listelerini aynen yayınlamaktadır. (.....), Erikoğlu firmasının liste fiyatlarını aynen uygulamaktadır. Sektördeki diğer firmalar da, piyasadaki geri kalmamak ve bakır fiyatlarındaki değişikliklerden olumsuz etkilenmemek için büyük firmaların listelerini aynı gün yürürlüğe koymaktadırlar. Üreticilerin liste fiyatları aynı olmakla birlikte fiiliyatta gerçekleşen fiyatlar firmaların değişik iskonto oranları uygulaması nedeniyle farklılık arz etmektedir. ...”

ifadesi yer almaktadır.

(.....)'da faaliyet gösteren (.....) yetkilisi Genel Müdür (.....) tarafından imzalanan tutanakta;

340 “... emaye bobin teli fiyatlarını, bakır, elektrik, vernik, makara, döviz fiyatlarının hareketine göre belirliyoruz. Bu unsurlar göz önüne alınarak fiyat listeleri hazırlanmaktadır. Söz konusu fiyat listeleri üzerinden ödeme şekillerine göre indirimler uygulanmaktadır.”

ifadeleri yer almaktadır.

I.4. Teşebbüslerin Savunmaları

Tarafların savunmalarında;

Eksik bilgi ve belge gönderilip savunma haklarının kısıtlandığına ilişkin olarak;

- Kanun'un 43/2. fıkrasına atıfta bulunarak kendilerine iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterince bilgi, belge ve soruşturma raporunun gönderilmediği,
- Raporun ve dosyaların gönderilmesi için Kurul kararı alınması gerektiği,
- Bu durumda gönderilen karardaki iddiaların açık olmaması nedeniyle kendilerine dosyaya giriş engelinin yaratıldığı ve savunma haklarının kısıtlandığı,

Fiyat listelerine ilişkin olarak;

- Sektörde tek fiyat listesinin sektörün oligopolistik yapısından kaynaklandığı,
- Müşterilerin büyük firmaların listesi üzerinden pazarlık yapılmasını talep ettikleri ve bu nedenle küçük firmaların da o listeyi kullandığı,
- Maliyetlerin büyük bir kısmını bakırın kaplaması ve bakırın fiyatının da LME'de belirlenmesi nedeniyle tek fiyatın oluşmasının rasyonel ve doğal olduğu,
- Tek fiyat listesinin belirlenmesinde teşebbüsler arası bir anlaşma olmadığı ancak büyük teşebbüslerin listesinin takip edildiği ((.....) ikinci yazılı savunmasında, yerinde inceleme sırasında tutulan tutanakta ve ilk savunmasında tek fiyat listesinin dernekte belirlendiği yönündeki ifadesini değiştirmiş, tutanakta imzası

bulunan Genel Müdürün İstanbul'da yapılan toplantıya katılmadığını beyan etmiştir. Bemka da benzer şekilde söz konusu kişinin toplantılara katılmadığını bu nedenle ifadesinin bir delil sayılmayacağına savunmalarında yer vermiştir.),

- Firmaların fiyat listesi konusunda uyumlu eylem içerisinde olmadıkları, bunun için yeterli ve gerekçeli bir delilin olmadığı (özellikle 2. savunmada belirtilmiştir.),
- Sektörde ithalat imkanlarının olması ve karlılığın düşük olması ve rekabetin iskontolarla yaşanması nedeniyle uyumlu eylemin olmasının mümkün olmadığı (özellikle 2. savunmada belirtilmiştir.),
- Her firmanın fiyat listeleri üzerinden değişik oranlarda *iskonto* uygulaması nedeniyle sektörde tek fiyat listesinin olmasının rekabeti kısıtlamadığı,
- Fiyat listesinin bağımsız bir şekilde belirlendiği (Bemka ve Erikoğlu) ve dernekte konuşulmadığı, kendilerinde bulunan fiyat listelerine ilişkin faksların kendi aralarında gerçekleşen alım satım sonucu birbirlerine gönderildiği,
- Avrupa ülkelerinde de firmaların tek fiyat listesini kullandıkları,
- Kurul'un benzer nitelikteki Bimaş ve Reklamcılar Derneği kararlarında uygulanmayan tek fiyat listesinin ihlal unsuru olarak nitelendirilmediği,

370

Pazar paylaşımına yönelik olarak;

- Dernekte müşteri ve pazar paylaşımı konusunda konuşulmadığı,
- Söz konusu verilerin sektörün kapasitesini ölçmek için toplandığı (Bemka bu verilerin toplandığı raporu tarafımıza iletmiştir.),
- Müşteri Satış Rakamına ilişkin bir tablonun doldurulmadığı,
- Bemka ve Hes tarafından kendilerinin ABB firmasına verdiği fiyat teklifi konusunda rekabeti kısıtlayıcı bir iletişim içerisinde olmadıkları

380

ifade edilmiştir.

I.5. Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.1. Taraflara Eksik Bilgi ve Belge Gönderilip Savunma Haklarının Kısıtlandığına İlişkin Savunmanın Değerlendirilmesi

Yeterli bilgi ve belge gönderilmeyerek soruşturma kapsamındaki teşebbüslerin ilk yazılı savunma hakkının kısıtlandığı savı gerçeği yansıtmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 14 ve 15. maddelerindeki yetkilerle elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde, anılan Kanun'daki düzenlemelere uygun olarak hazırlanan Öncü araştırma raporunun değerlendirilmesi sonucunda EBT üreticisi 6 teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına karar verilmesinin ardından, ilgili karar, Kanunda belirtildiği üzere 15 gün içerisinde taraflara bildirilmiş ve taraflardan ilk yazılı savunmalarını 30 gün içerisinde göndermeleri istenmiştir. Soruşturma kararına dayanak olan iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgi bildirim yazısı ile taraflara ayrıntılı bir şekilde gönderilmiştir. Öncü araştırma raporu ise Kurum içi yapılan bir iç yazışma niteliğinde olması sebebiyle taraflara tebliğ edilmemiştir. Bununla birlikte Santel vekili Ömer Yılmaz'ın Kuruma gelerek savunma için gerekli gördüğü bilgi ve belgeleri inceleme talebi karşılanmıştır. Kanun'un 44. maddedeki, "*Kurul, tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamaz*" düzenlemesi uyarınca bilgiler taraflara tebliğ edilmiş ve taraflar bilgilendirilmiştir. Tarafların ilk yazılı savunmaları, Kanun'un 43. 44. ve 45. maddeleri uyarınca soruşturma safhası sonucunda hazırlanacak olan soruşturma raporunda yer almaktadır. Bu nedenle ilk yazılı savunmalardan önce taraflara soruşturma raporunun tebliğ edilmesi mümkün olmamıştır. Safhanın bitiminde tamamlanan soruşturma raporu Kurul üyeleri ile birlikte taraflara da tebliğ edilmiş ve taraflar ikinci yazılı savunmalarını ve buna ilişkin hazırlanan ve taraflara tebliğ edilen ek görüş ertesinde üçüncü yazılı savunmalarını Kurum'a göndermiş ve sözlü savunma talepleri

390

400

410 karşılanmıştır. Bu çerçevede, tarafların savunma haklarının kısıtlandığından bahsetmek mümkün değildir.

I.5.2. Fiyat Listelerine İlişkin Yapılan Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.2.1. Tek Fiyat Listesinin Belirlenmesine Yönelik Teşebbüsler Arası Bir Anlaşma Olmadığına Yönelik Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

420 Teşebbüslerce yapılan savunmalarda öne çıkan önemli bir husus fiyat listelerinin bilinçli olarak beraberce tespit edilmediği, fiyat listelerinin aynı olmasının teşebbüsler arası işbirliği olduğu sonucunu doğurmayacağı, böyle bir işbirliğinin olmadığı ve bu nedenle bu durumun rekabet ihlali teşkil etmeyeceği iddiasıdır. Teşebbüsler, büyük firmaların (Bemka'nın ve Erikoğlu'nun) sahip olduğu know-how sayesinde fiyat listelerini kendileri belirlemede olduğunu küçük firmaların da bu listeyi takip ettiğini bunun da sektörün ekonomik yapısından kaynaklandığını belirtmişlerdir.

430 EBT piyasası oligopol piyasa yapısına benzemektedir. Bu gibi piyasalarda da küçük ölçekli teşebbüslerin lider firma ya da firmaları takip etmeleri piyasa koşulları gereği olarak değerlendirilebilmektedir. Taraflar aralarında tek fiyat listesi belirleme yönünde bir uyumlu eylem ya da anlaşma olmadığını iddia etmişlerdir. Ancak, inceleme süresince elde edilen çeşitli deliller neticesinde, sektörde yer alan tek fiyat listesi uygulamasının tarafların birbiri ile iletişim halinde belirlendiği ve rekabeti kısıtlayıcı koordinasyon neticesinde oluştuğu anlaşılmıştır. Fiyat listesi konusunda tarafların birbirleriyle iletişim içerisinde olduklarına, tarafların birbirlerine düzenli sayılacak derecede faks göndermeleri açıklık getirmektedir. Yapılan incelemelerde, teşebbüslerin fiyat listelerini genelde listelerin yayınlanma günü olan Pazartesi günleri, birbirlerine düzenli olarak gönderdikleri fakslar bulunmuştur. Gönderen ya da Alıcı sıfatıyla sadece Santel'e ilişkin faks bulunmamış ancak, Santel'in de bu listeyi yayınladığı görülmüştür. Teşebbüsler tarafından gönderilen ve yerinde incelemelerde bulunan faks listesine ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9: Yerinde İncelemelerde Bulunan Fakslar

Kimden	Kime	Bulunduğu Yer	Gönderildiği Tarih	Gönderildiği Saat
Ekaş	Emtel	Elsan	24.5.2005	10.04
Erikoğlu	Elsan	Elsan	12.6.2006	16.36
Ekaş	Emtel	Elsan	21.3.2005	13.37
Ekaş	Emtel	Elsan	28.3.2005	16.38
Erikoğlu	Hes	Ekaş	7.11.2005	16.09
Erikoğlu	Hes	Ekaş	24.10.2005	13.01
Elsan	Emtel	Emtel	30.1.2006	17.20
Erikoğlu	-----	Ekaş	12.12.2005	16.32
Bemka	-----	Ekaş	9.5.2005	13.50
Bemka	-----	Ekaş	30.5.2005	15.45
Bemka	-----	Ekaş	6.6.2005	15.24
Bemka	-----	Ekaş	18.4.2005	11.35
Bemka	-----	Ekaş	28.3.2005	11.15
Bemka	-----	Elsan	5.6.2006	11.54
Erikoğlu	-----	Elsan	29.5.2006	10.43
Bemka	-----	Elsan	29.5.2006	10.34
Bemka	-----	Elsan	29.5.2006	10.35
Erikoğlu	-----	Elsan	22.5.2006	10.59
Bemka	-----	Elsan	22.5.2006	11.09
Bemka	-----	Elsan	15.5.2006	11.16
Bemka	-----	Elsan	15.5.2006	11.17
Erikoğlu	-----	Elsan	15.5.2006	14.30
Erikoğlu	-----	Ekaş	21.11.2006	14.30
Erikoğlu	-----	Elsan	11.5.2005	10.38
Bemka	-----	Elsan	8.5.2006	12.32
Bemka	-----	Elsan	8.5.2006	12.32

Erikoğlu	-----	Elsan	5.6.2006	14.52
Erikoğlu	-----	Elsan	27.4.2006	09.54
Erikoğlu	-----	Elsan	17.4.2006	14.42
Erikoğlu	-----	Elsan	10.4.2006	13.13
Erikoğlu	-----	Elsan	3.4.2006	12.20
Erikoğlu	-----	Elsan	27.3.2006	13.02
Erikoğlu	-----	Elsan	13.3.2006	15.59

Teşebbüslerin savunmalarında, fiyat listelerini birbirlerine düzenli olarak fakslayarak bu konuda iletişim içerisinde olmaları hususuna tam olarak açıklık getirilmemiştir.

440 (.....)'ın savunmasında, Genel Müdürlerinin tutanakta yer alan ifadesinin gerçeği yansıtmadığı ifade edilmiş ve hem yazılı hem de sözlü savunmalarında bu ifadeleri düzeltmek istedikleri belirtilmiştir. Bemka'nın savunmasında ise bunu ifade eden (.....) yetkililerinin hiçbir dernek toplantısına katılmadığı, bu nedenle bu beyanlarının gerçeği yansıtmadığı ve geçerli bir delil olmadığı iddia edilmiştir. Teşebbüs yetkililerinin verdiği beyanlar, 8.5.2006 tarihinden sonra sektörde tek fiyat listesinin uygulanması konusundaki gelişmelerle örtüştüğünden bu ifadeler geçerli bir delil teşkil etmektedir.

450 Erikoğlu ve Emtel, kendilerinde bulunan rakip firmaların fiyat listesine ait faksların nedeninin aralarındaki alım-satıma dayalı ticari ilişkiden kaynaklandığını iddia etmişler, ayrıca Erikoğlu buna ilişkin iki fatura örneği ibraz etmiştir. Ancak, birbirinin rakibi olan firmaların birbirlerine düzenli aralıklarla, özellikle fiyat listelerinin yayınlanacağı pazartesi günleri, bu listeleri göndermelerinin, teşebbüslerin kendi aralarında arada sırada yapılan ürün alım satımında kullanılacak fiyatlara ilişkin bilgilendirmenin ötesinde, bir iletişime işaret ettiği ve bu nedenle eylemlerin firmalar arası koordinasyona yol açıcı ve böylece rekabeti kısıtlayıcı sonuçlar ortaya çıkardığı sonucuna varılmıştır.

460 Erikoğlu'nun savunmasında EBT fiyatlarını kendi formülasyonlarına göre belirleyerek her hafta yeniledikleri, bu konuda rakiplerinden bağımsız davrandıkları ve rakiplerin kendi listesini kullanmasını engelleyemeyeceği ifade edilmiştir. Bemka'nın savunmasında ise kendilerinin Mayıs 2006'dan önce Kavi ve Emsan marka EBT için iki ayrı fiyat listesi yayınladığı, ancak sektörde Emsan marka ürünlerinin kalitesiz olduğuna yönelik tereddütler oluşunca Mayıs ayında tek listeye geçme kararı aldıkları, dolayısıyla iki listeyi tek listeye dönüştürme kararını kendilerinin aldığı belirtilmiş, sektörde tek liste oluşmasının dernek kararıyla değil kendilerinin verdiği bu kararlarla gerçekleştiği beyan edilmiştir.

470 Bemka ve Erikoğlu, savunmalarında kullandıkları fiyat listesini kendilerinin oluşturduklarını belirtmişlerdir. Ancak, tamamen kendi iradeleri ile hazırladıkları iki listenin de 8.5.2006 tarihinden sonra her hafta birebir aynı olması durumu ile ilgili olarak tarafların bu beyanlarının konuyu açıklığa kavuşturamadığı sonucuna varılmıştır. Söz konusu firmaların fiyatlarının tamamen birbirlerinden bağımsız olarak kendilerinin belirlediği kabul edilse bile, aşağıdaki bölümde de ayrıntıları ile yanıtlandığı üzere, aynı alanda faaliyet göstermekle birlikte farklı mali, ekonomik, vb. özellikleri olan iki rakip teşebbüsün fiyatlandırma politikası neticesinde her hafta aynı fiyat listesi oluşturması ekonomik açıdan çelişki teşkil etmektedir.

I.5.2.2. Teşebbüslerin Fiyat Listeleri Konusunda Uyumlu Eylem İçerisinde Olmadıklarına İlişkin Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

Taraflardan Bemka, Hes ve Santel'in savunmasında 8.5.2006'dan önce tek fiyat uygulamasına ilişkin uyumlu eylemin şartlarının oluşmadığı iddia edilmiştir. Ayrıca, sektörün yeterince incelenmediği, ithalat imkânlarının göz ardı edildiği, yüksek fiyatların sebebinin bakır fiyatlarında yaşanan yükselmeler olduğu ifade edilmiştir.

480 Uyumlu eylemin şartlarının, özellikle “rekabetin kısıtlanması” şartının oluşmadığı iddiasına yer verilmiştir. Buna ilişkin değerlendirme aşağıdaki bölümde yapılacaktır.

Soruşturmanın konusunu rakipler arasında belirlenen fiyat listeleri ve pazar paylaşımı iddiaları oluşturmaktadır. Bu nedenle yüksek fiyatların açıklanmaya çalışılması ve ithalat imkânlarının kolay olmasının, rakipler arasındaki rekabeti kısıtlayıcı koordinasyonunun olamayacağına gerekçelendirilmesinde kullanılamayacağı kanaatine varılmıştır.

490 Bu bölümde ayrıca belirtilmesi gereken durum ise, rekabet hukukunda, teşebbüslerin hangi eylemlerinin uyumlu eylem hangi eylemlerinin anlaşma olarak nitelendirileceği, bir eylemde bu iki kavram arasındaki zaman sıralamasının belirlenmesinin güç olduğu, bu konuda bir ayırım yapılmasının ise gerekli olup olmadığının tartışmalı olduğu, Avrupa Birliği Komisyonu’nun da eylemin rekabet ihlali sayıldığı bir durumda bu eyleme yönelik kesin bir nitelendirme yapmadan eylemin “uyumlu eylem ve/veya anlaşma” olarak nitelendirildiği, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin gerekçesinde de bu duruma ilişkin açıklama bulunduğu. Tüm bu hususlar dikkate alınarak yapılan değerlendirmede, teşebbüslerin söz konusu eylemlerine yönelik uyumlu eylem/anlaşma şeklinde kesin bir ayırımın yapılmasının gereksiz olduğu, haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin anlaşma ve uyumlu eylemler yolu ile 4. madde çerçevesinde 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

500 **1.5.2.3. Sektörde Fiyatların Benzemesinin Pazarın Yapısının Doğal Bir Sonucu Olduğu İddiasına İlişkin Değerlendirme**

Soruşturma kapsamındaki bütün teşebbüslerin savunmalarında yer verdiği husus, EBT piyasasında maliyetlerin büyük bir kısmını bakırın oluşturması ve bakır fiyatlarının da LME’de belirleniyor olması neticesinde maliyetlerin büyük ölçüde benzer olduğu ve bu sebeple fiyat listelerinin de benzer olduğu, bir başka ifadeyle EBT piyasasındaki fiyatlandırmanın ekonomik ve rasyonel gerekçelerinin olduğu.

510 Hem ilgili pazar bölümünde belirtildiği, hem de tarafların beyan ettikleri üzere EBT’nin maliyetinin neredeyse tamamının bakır, vernik ve makara kalemlerinden oluştuğu ve bakırın da fiyatının LME gibi borsalarda belirlendiği hususu kabul edilmektedir. Ancak, maliyet kalemleri ve bu kalemlerin fiyatının bu kadar belirli olmasına rağmen maliyetleri ve fiyatları belirlemenin önünde neden bazı firmaların *know-how* (yöntem bilgisi) bakımından eksik kaldığı ve listeyi belirleyebilen firmaların listesini kullanmak durumunda oldukları hususu anlaşılammamaktadır.

520 Bu durumun yanı sıra, her firmanın fiyatlama politikasında sadece hammadde maliyetlerinin değil, işçilik kira gibi diğer üretim maliyetlerinin de dikkate alındığı, bu maliyetlerin de firmaların konumu, ölçeği gibi ölçütlere göre değiştiği de bilinmektedir. Bunun da ötesinde, bir ürünün fiyatının sadece maliyet kalemlerinden oluşmadığı ve kar marjının da fiyatlara yansıdığı da göz ardı edilmemelidir. Her firmanın kendi ölçütlerine göre kar marjını belirleyebileceği varsayımı altında, benzer maliyet kalemlerinden oluşan bir ürünün fiyatının, fiyatın içerisinde yer alan farklı düzeydeki kar marjları nedeniyle farklı da olabileceği bilinmelidir.

Kaldı ki, Bemka’nın, ortaklarından olan Bektaş’ın ortağı Sarkuysan aracılığıyla; Erikoğlu’nun, sahip olduğu Erbakır aracılığıyla ve Hes’in bakır tel üreticisi olduğu bilinmektedir. Bu nedenle bu şirketlerin bakır grup içi alımlarla da temin edebileceği diğer şirketlerin ise EBT için kullanacakları bakır bu şirketlerin yer aldığı iç piyasadan alacağı ya da ithal edeceği göz önüne alındığında, EBT üretimi için bakır maliyet kaleminin bu üç şirkette diğer şirketlere göre farklı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu konuda son olarak belirtilmesi gereken husus, teşebbüsler hakkında açılan soruşturmanın konusunu, teşebbüslerin birbirlerinin fiyat listesini bağımsız bir şekilde

530 doğrudan uygulamaya yönelik eylemleri ve bu yolla sektörde tek fiyat listesinin oluşması değil, teşebbüslerin pazarda uygulanacak tek fiyat listesi konusunu aralarında konuşmak ve listeleri faks yolu ile birbirlerine düzenli olarak göndermek suretiyle iletişim halinde olmaları, bir başka deyişle sektörde tek fiyat listesi uygulanması konusunda koordinasyon içerisinde olmaları hususunun 4054 sayılı Kanun çerçevesinde incelenmesi oluşturmuştur. Söz konusu inceleme yapılırken aşağıdaki bölümde açıklanacağı üzere, listeler üzerinden iskontoların uygulandığı ve müşteriler ve bayiler ile pazarlık yapma imkânının olduğu hususu da dikkate alınmıştır.

I.5.2.4. Sektörde Tek Fiyat Listesi Olmasının Rekabeti Kısıtlamadığına İlişkin Yapılan Savunmaların Değerlendirilmesi

540 Tarafların savunmasında genel olarak fiyat listesi üzerinden iskontoların yapıyor olması ve bu iskontoların müşterinin ödeme şartlarına göre sürekli değişiyor olması sonucunda tek liste uygulamasının rekabet bozmadığı, rekabeti kısıtlamadığı, pazarın yeterli derecede analiz edilmediği iddia edilmiştir. İskontoların teşebbüsler arasında değişiyor olması Soruşturma kapsamında yapılan incelemede belirtilmiş ve karar aşamasında göz önüne alınmıştır. Ayrıca, Bemka'nın savunmasında yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında görüşülen bayi ve müşterilerin doğrudan liste fiyatından değil, bu fiyat üzerinden pazarlık usulü ile alım yaptıkları tespit edilmiş; Elsan'ın savunmasında yer verildiği gibi bu listenin uygulanması konusunda tarafların birbirine baskı yapıp telkinde bulunduğu ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır. Bu husus da değerlendirmede göz önünde bulundurulmuş, ancak savunmada yer alan 550 şekliyle bu fiyat uygulamasının açıklanan nedenlerle rekabeti bozmadığı iddiasına katılmak mümkün görünmemiştir. Şöyle ki, iskontoların yapıldığı tek fiyat listesinin rakiplerin bir koordinasyonu sonucu ortaya çıkmasının rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğu düşünülmüştür. Nitekim, daha önce alınmış olan Rekabet Kurulu kararlarında nasıl olursa olsun (asgari-azami-tavsiye-baz vb.) fiyat listelerini rakiplerin beraber belirlemeleri 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak değerlendirilmiştir.

Bemka'nın savunmasında Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu 1.2.2000 tarih ve 00-4/41-19 sayılı *Bimaş* kararı ve 25.7.2002 tarih ve 02-45/530-219 sayılı *Reklamcılar Derneği* kararlarında uygulanmayan fiyat listelerinin rekabeti bozucu olmadığına 560 karar verildiği belirtilmiş, söz konusu durum Sözlü savunma toplantısında yaptıkları savunmada da dile getirilmiştir. İlk olarak, *Reklamcılar Derneği* kararında taban fiyat listesinin belirlenmesi hususunda Kurul, bu eylemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde belirtilen teşebbüs birliklerinin "*rekabetin kısıtlanması, engellenmesi veya bozulması etkisini doğurabilecek nitelikte olan karar ve eylemleri*" kapsamında değerlendirmiş ve bunun ihlal olduğuna karar vermiştir. Savunmada da söz konusu durum ifade edilmektedir. Bu nedenle, mevcut dosyada fiyat listelerinin belirlenmesinin ihlal olarak değerlendirilemeyeceği yargısına ulaşılması olanaklı görülmemiştir. *Bimaş* kararının sonuç bölümünde ise "*bağlantılı oldukları TV yayın kuruluşlarının reklam yerlerinin pazarlanması amacıyla oluşturulmuş bulunan her üç 570 pazarlama kuruluşunun, ayrı ayrı çıkardıkları kataloglarda aynı reklam yeri kategorisi(kuşağı) için aynı fiyatları ilan etmiş olmalarına karşın, piyasadaki fiyatların rekabet ortamında katalogda yer alandan farklı düzeylerde olduğu belirlenmiş olup uyumlu eylem yolu ile 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlalinin söz konusu olmadığına oyçokluğu ile*" karar verilmiş olmakla birlikte "*bu uygulamanın sürdürülmesinin ileride kolayca "uyumlu eylem"e uygun bir zemin yaratabileceği dikkate alınarak, rekabetin bozulmaması için her TV kuruluşunun kendi katalog fiyatlarını birbirinden bağımsız olarak belirlemelerine de oyçokluğu ile*" karar verilmiştir. Her iki kararda da gelecek dönemde olası rekabet ihlallerinin önüne geçilmesi düşüncesi bulunmaktadır.

580 Burada belirtilmesi gereken bir diğer nokta ise, *Reklâmcılar Derneği* kararında fiyat listesinin bir dernek tarafından yayınlanıyor olduğu, *Bimaş* kararında ise listenin taraflarca kurulmuş olan bir ortak girişim şirketlerince belirleniyor olduğudur. Soruşturma kapsamında incelenen konu ise, birbirinden bağımsız teşebbüslerin pazarda tek liste uygulanmasına yönelik iletişim içerisindeki eylemlerine yöneliktir.

I.5.2.5. Dünya ve AB Ülkelerinde de EBT Sektöründe Tek Fiyat Listesinin Uygulandığına İlişkin Yapılan Savunmanın Değerlendirilmesi

590 Bemka ve Elsan savunmasında İtalya gibi bazı Avrupa ülkelerinde bakır teller için tek liste olduğuna dair beyanda bulunmuş ve Bemka bu listeleri göndermiştir. Dosya kapsamında yapılan incelemede listelerdeki bu durum teyit edilmiştir. Ancak, bu listelerin ne şekilde belirlendiği ve belirlenmiş şeklinin rekabet ihlali oluşturup oluşturmadığı önemlidir. Mevcut dosyada ise soruşturmanın konusunu, rakip teşebbüslerin fiyat listelerini iletişim halinde belirlemeleri oluşturmuştur.

I.5.3. Pazar- Müşteri Paylaşımına Yönelik Savunmaların Değerlendirilmesi

600 Pazar paylaşımı konusunda taraflarca gönderilen savunmalarda, yapılan dernek toplantısına katılımların olduğu ancak söz konusu toplantıda müşteri ve pazar paylaşımı konusunda herhangi bir şey konuşulmadığı, sektörün genel sorunlarının, yatırım ihracat imkânlarının, kapasite durumlarının konuşulduğu iddia edilmiştir. İnceleme sürecinde kendilerinde bulunan boş tabloların hiçbir zaman doldurulmadığı bu nedenle delil olarak gösterilemeyeceği, pazar paylaşımı konusundaki iddiaların dayanaksız kaldığı belirtilmiştir.

Müşteri dağılımının konuşulacağı toplantıya çağrı, rakipler arasında müşterilere ait bilgilerin, dernek toplantısının yapılması ve bu toplantıya dernek üyesi olmayan EBT üreticilerinin de katılmış olması birlikte düşünüldüğünde pazar ve müşteri paylaşımı şüphesi akla gelmiştir. Taraflarca, dernek toplantılarına hiçbir zaman dolu bir tablo ile gidilmediği ifade edilmiştir. Ayrıca, inceleme sürecinde bayilerle ve büyük müşterilerle yapılan görüşmeler sonucunda hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin birbirlerinin müşterilerine de mal sattığı/teklif verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Teşebbüsler yaptıkları savunmalarda e-posta yolu ile kendilerine gelen bir sütunu dolu tablodaki bilgilerin hangi teşebbüse ait olduğu, Hes yetkilisinin e-postasında yer alan müşteri dağılımlarının belirlenmesi için makinelerin doluluk oranlarının neden göz önüne alınması gerektiği ifadesi ve ABB'ye yapılan fiyat tekliflerinde rakipler arasındaki iletişimin sebepleri hakkında yeterli açıklamaların bulunmadığı kanaatine varılmıştır. Ancak, bu durum göz önünde bulundurulmasına rağmen, söz konusu bilgiler ışığında inceleme sürecinde elde edilen belgelerin müşteri dağılımı/paylaşımına yönelik ilgili teşebbüslerin yapmış olabileceği herhangi bir eyleme ilişkin kesin bir delil niteliğinde olmadığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu durumla beraber, söz konusu belgelerin teşebbüsler arasındaki rekabetçi olmayan sonuçlar doğurabilecek iletişimi destekler niteliğinde olduğu da açıktır.

I.6. Genel Değerlendirme

620 I.6.1. İktisadi Değerlendirme

Soruşturmanın yapılmış olduğu EBT pazarında, kapasitesi belli büyüklüğün üstünde olan altı teşebbüs bulunmaktadır. 2002 yılında söz konusu pazarda dokuz büyük teşebbüs bulunmaktayken, dört teşebbüsün Bemka'yı kurmasının ardından bu sayı altıya düşmüştür. Mevcut durumda EBT üretimi ve satışını yapan altı teşebbüsün ciro, satış rakamları ve kapasitelerine bakıldığında ise, Bemka ve Erikoğlu'nun diğer dört teşebbüse göre daha büyük olduğu anlaşılmıştır. İlgili pazardaki üretimin önemli bir kısmını gerçekleştiren altı teşebbüsün bulunması, az sayıda üreticinin faaliyet

gösterdiği piyasa olarak tanımlanan oligopolistik piyasanın varlığına işaret etmektedir.

630 Oligopol piyasaları, az sayıda satıcının faaliyet gösterdiği piyasalar olarak tanımlansa da çok geniş ve birbirinden farklı piyasaları içeren oligopol teriminin tam bir tanımını yapmak güçtür. Bazı oligopolist piyasalar tam rekabete yakınken, bazıları da monopole yaklaşmaktadır. Bununla birlikte, oligopol terimi özünde az sayıda firmanın pazarı kontrol etmesi anlamını taşımaktadır.

Oligopol piyasalarında faaliyet gösterecek firma herhangi bir karara varabilmek için rakiplerin beklenebilecek davranışlarını hesaba katmak zorundadır. Bu durum firmanın karşı karşıya bulunduğu taleple ilgili olarak önemli bir belirsizlik unsurunu ortaya çıkarmaktadır. Bunun bir sonucu olarak da oligopolün genel teorisi mevcut değildir. Bu konuda geliştirilen teorilerin günlük hayattaki piyasaların işleyişi ile ilgili geçerli sonuçlara ulaşamadıkları görülmektedir. Klasik oligopol modelleri firmaların birbirleriyle anlaşma yapmadan bağımsız hareket ettikleri varsayımından yola çıkarak fiyat ve üretim miktarının nasıl oluşacağına cevap bulmaya çalışmaktadır.

640

1.6.1.1. Karşılıklı Bağımlılık

650

Oligopol teorisine getirilen ana eleştiri, oligopolist firmaların içinde bulunduğu oligopol piyasalarının yapısal şartları nedeniyle firmaların rakipleri ile fiyat rekabeti yapmayacağı ve fiyat dışı rekabet yapma yönünde istekli olmayacağıdır. Bu noktada oligopolistik karşılıklı bağımlılık (interdependence) teorisi, firmaların diğer firmalarla rekabet hukuku tarafından yasaklanan işbirliği veya koordinasyon yoluna gitmeden de firma sayısının azlığı nedeniyle rekabet-üstü karlar elde edebilmesinin mümkün olduğunu iddia etmektedir. Eğer bir oligopolist firma fiyat indirirse rakiplerinden müşteri çekecektir ancak, rakip firmalar bu duruma hemen tepki verecektir. Bu nedenle teori, rakiplerin birbirlerinin varlıklarından haberdar olmaları ve pazarlama stratejilerini takip etme zorunluluğu nedeniyle birbirlerine bağlı olduklarını, sonuç olarak rakipler arasında fiyat rekabetinin çok az ya da hiç olmayacağını öngörmektedir. Ancak, oligopol piyasalarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında gerçekleştirilen rekabeti bozucu veya sınırlayıcı nitelikteki koordinasyonların, karşılıklı bağımlılıktan ayrı düşünülmesi gerekmektedir. Zira, rakip teşebbüsler arasında oluşan rekabeti bozucu veya sınırlayıcı nitelikteki işbirliği ve diğer koordinasyon halleri rekabet hukuku kapsamında yasaklanmış eylemlerdir.

660

1.6.1.2. Fiyatlandırma

670

Eğer bir piyasada fiyatlar rakiplerin koordinasyonundan bağımsız bir şekilde belirleniyorsa fiyat liderliği öne çıkmaktadır. Fiyat liderliği açısından firmalar üçe ayrılmaktadır. *Dominant firma*, genellikle pazardaki en büyük firmadır. Diğer firmalar geniş çaplı bir fiyat indiriminden çekindikleri için, dominant firmanın fiyat politikasını takip ederler. Söz konusu küçük ölçekli firmaların pazar paylarının küçük olması bağımsız karar vermelerini engellemektedir. *Muvazaalı (collusive) firma*, birden çok firmanın birbirine bağımlılıklarının söz konusu olduğu oligopol pazarlardaki firmadır. Bu tür piyasaların en iyi örneği, her firmanın ürettiği malın ikamesinin yüksek olduğu ve tek fiyat politikasının belirlendiği pazarlardır. Fiyat belirlemenin resmi olmasına gerek yoktur; fiyatların yılın belli zamanlarında artması/azalması veya fiyat değiştiren firmanın diğerlerinin de değiştirebilmesi için duyuru yaparak onların da fiyat değişimini öğrenmelerini sağlamak şeklinde gayri resmi bir şekilde yapılabilmektedir. Firmaların pazar payları bağımsız hareket edebilmelerini sağlayacak kadar büyüktür. Bu sebeple, fiyat liderinin aynı firma olması gerekmez, genellikle ilk değişimi yapan firma fiyat lideri konumundadır. *Barometrik firma*, pazardaki tecrübesi ve bilgisi gibi nedenlerle pazar gücünün fazla olmamasına rağmen, piyasa koşullarının fiyat

değişimine uygun olduğunu anlayarak hareket eden firmadır. Firma, pazardaki fiyatları belirlediği sürece bu konumunu sürdürür.

I.6.1.3. Fiyatlar Konusunda Koordinasyon

680 Oligopol piyasalarda fiyatlandırma ile ilgili genel bilgilerin verildiği yukarıdaki bölümde, teşebbüslerin aralarında var olan rekabeti bozucu veya sınırlayıcı nitelikteki işbirliği, bilgi değişimi vb. şekilde gerçekleşen koordinasyon yöntemleri uygulanmaksızın ortaya çıkabilecek durumlardan bahsedilmektedir. Ancak belirtilen bu durumların aksine, bazen, oligopol piyasalarda az sayıda teşebbüsün var olması sebebiyle, teşebbüsler arasında rekabeti bozucu veya sınırlayıcı koordinasyon ve işbirliği durumları ortaya çıkabilmektedir.

690 Çok sayıda firmanın yer aldığı diğer piyasalara göre iletişimin daha kolay sağlandığı oligopol piyasalarda, teşebbüsler arasında varlığı kolayca tespit edilen anlaşmalar olabildiği gibi, açık bir anlaşmayı ispat edebilecek nitelikte bilgi ve belgenin bulunmadığı, ancak teşebbüslerce paralel davranışların sergilendiği ve bu paralel davranışların teşebbüsler arasında bilinçli ve iletişimli bir şekilde gerçekleştirildiğinin de çeşitli bilgi ve belgeler ile ispat edilebildiği durumlar da bulunmaktadır. Bilinçli paralellik olarak nitelendirildiğinde rekabet ihlali olarak değerlendirilen bu durumlarda, firmaların en önemli savunmaları, piyasanın yapısından kaynaklanan karşılıklı bağımlılık savunmasıdır. Diğer bir savunma ise maliyet kalemlerinin büyük ölçüde benzer oluşudur. Ancak, oligopol piyasalarda faaliyet gösteren firmalar arasında gerçekleştirilmiş olan bir koordinasyonun ve iletişimin varlığını gösteren bilgi ve belgeler bulunabildiğinde, bilinçli paralellik ya da paralel davranış tartışmalarına girilmeden bir ihlalin varlığından bahsedilebilir. Koordinasyonun ve iletişimin ispat edilmesi halinde piyasanın yapısının nasıl olduğu ihlalin varlığını değiştirmemektedir. Zira, duopol piyasaları, oligopol piyasaları ya da tam rekabetçi piyasalarda da olsa rekabeti bozan, kısıtlayan ya da engelleyen anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliği kararları 4054 sayılı Kanun'a göre yasaklanmıştır.

700 Dosya konusu ile ilgili olarak yapılan incelemede bulunan bilgi ve belgelerden ve tarafların tutanaklara yansıyan ifadelerinden, EBT sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler arasında fiyat listelerinin birbirlerine iletilmesi konusunda, bir süredir devam eden, rekabeti bozucu veya sınırlayıcı nitelikte bir koordinasyonun var olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, firmalar arasında yapılan e-posta yazışmalarından ve firmalarda bulunan rakip firma fiyat listelerinden, firmalar arasında talep yapıları ve fiyat bilgileri konusunda da bilgi paylaşımının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

710 Haklarında soruşturma açılan teşebbüslerden bazılarının ilk yazılı savunmalarında yer alan ve fiyat listelerinin aynı oluşunun oligopolistik bağımlılığa bağlı olduğunu belirten ifadeler, bu çerçevede aşağıdaki şekilde değerlendirmiştir:

720 Liste fiyatlarının aynı olması, maliyet kalemlerinin benzerliği ve en büyük girdi olan bakır fiyatının LME'de belirlenmesi ile gerekçelendirilmektedir. Ancak diğer taraftan, liste fiyatları üzerinden yapılan iskontolarla fiyatların değiştiği belirtilmektedir. Dolayısıyla, oligopolistik bağımlılık ile açıklanmak istenen fiyat birlikteliğinin, iskontolar ile bozulması aslında oligopolistik bağımlılığın olmadığını göstermektedir. Taraflar liste fiyatlarının aynı olmasını oligopol piyasalar ve oligopolistik bağımlılık ile, iskontolar sonucu gerçekleşen fiyatların farklı olmasını ise rekabetçi piyasa ile açıklamaya çalışmıştır. Söz konusu durum çelişki teşkil etmektedir. Dosya kapsamında yapılan incelemelerde de, EBT üreticilerinin fiyat listelerinin aynı olduğu, ancak liste fiyatları üzerinden yapılan iskontoların farklı olduğu tespit edilmiştir. Ancak, tek fiyat listesine geçilmesi kararının da 4054 sayılı Kanun anlamında ihlal olduğu sonucuna varılmıştır.

I.6.2. Hukuki Değerlendirme

730 Dosya çerçevesinde elde edilen bulgulardan, önce EBT üreticilerinin fiyatları tespit ederken beraber hareket etmiş olabilecekleri gündeme gelmiştir. Daha sonra yapılan incelemelerde elde edilen bilgi ve belgelerden EBT üreticilerinin fiyat listeleri konusunda birbirleriyle iletişim içerisinde oldukları anlaşılmıştır.

(.....) Genel Müdürü (.....)'ün imzalamış olduğu tutanakta yer alan ifadelerden, Bemka ve Erikoğlu'nun fiyat listelerini doğrudan (.....)'a faksladıkları görülmüştür. Ayrıca, Elsan'da Erikoğlu'nun fiyat listesini içeren bir faks bulunmuştur. Dolayısıyla, Elsan ile Erikoğlu arasında fiyat listeleri konusunda doğrudan iletişim kurulduğu anlaşılmıştır. Elsan'da bulunan belgeler arasında, Ekaş'tan Emtel'e gönderilmiş iki adet fiyat faksı da bulunmaktadır. Anılan fakslar, Ekaş ve Emtel arasında fiyat listeleri konusunda doğrudan iletişimi göstermektedir. Rakip iki teşebbüsün birbirlerine gönderdikleri faksın üçüncü bir rakip teşebbüste bulunması da ayrıca dikkat çeken bir husustur.

740 Haklarında soruşturma açıldığının taraflara tebliğinin ardından, (.....)'ta yapılan yerinde incelemede tutulan ve teşebbüsün Yönetim Kurulu Üyesi (.....) ve Genel Müdür (.....)'in imzalarının bulunduğu tutanakta, Bemka ve Erikoğlu'nun, büyük üreticiler olmaları ve piyasayı daha iyi takip etmeleri nedeniyle fiyat listelerini oluşturdukları ve oluşturulan bu listelerin Erikoğlu ve Bemka'dan faks ile alındığı ifade edilmiştir.

Soruşturma sürecinde (.....)'de yapılan yerinde incelemede tutulan ve teşebbüsün Hukuk Müşaviri (.....) tarafından imzalanan tutanakta, tek fiyat belirlenmesinin sebebi olarak maliyet kalemlerini tek tek hesaplamanın zor olması gösterilmiştir. Dolayısıyla, bir anlamda tek fiyat listesinin belirlendiği ifade edilmiştir.

750 Emtel'den alınan belgeler arasında yer alan ve Elsan'dan Emtel'e faksladığı anlaşılan Elsan'ın fiyat listesi ise Elsan ile Emtel arasında fiyat listeleri konusunda doğrudan iletişim olduğunu göstermektedir.

Teşebbüsler arasında, tek fiyat listesine geçilmesi kararının 8.5.2006'da Dernek toplantısında alındığı ve fiyat listelerinin faks yolu ile birbirlerine gönderildiği bilinmektedir. Bundan sonra da bu listenin taraflarca uygulandığı ispat edilmiştir. Şöyle ki, söz konusu altı teşebbüsün tek fiyat listesine geçilmesi yönünde anlaşmalarının ardından fiyat listelerinin değiştiği dönemlerde birbirlerine faks ile listeleri göndermeleri anlaşmanın uygulanması yönündeki iradelerini göstermektedir. *Özellikle 8.5.2006 tarihinden sonraki dönem için bakıldığında, dernek toplantısında alındığı belirtilen tek fiyat listesine geçme kararının uygulandığı tespit edilmiştir.* Söz konusu tarihten sonra altı teşebbüsün yayınlamış oldukları fiyat listelerinin aynı olduğu anlaşılmıştır. Bahsi geçen teşebbüslerin faturaları incelendiğinde ise iskontoların fatura tarihinde yayınlanan liste fiyatları üzerinden yapıldığı, bu nedenle de fiyat listelerinin uygulamada kullanıldığı görülmüştür.

760 Yukarıda sunulan delillerden ve tutanak ifadelerinden EBT üreticisi altı teşebbüs arasında tek fiyat listesine geçilmesi konusunda bir anlaşma olduğu anlaşılmıştır. Bu gerekçelerle haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin anlaşma ve uyumlu eylemler yolu ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği kanaatine varılmıştır.

770 Rekabet hukukunda, teşebbüslerin hangi eylemlerinin uyumlu eylem hangi eylemlerinin anlaşma olarak nitelendirileceği, ya da bir anlaşma varsa bu anlaşmanın ne zaman bittiği ve uyumlu eylemin ne zaman başladığı gibi konulardaki mütalaalara savunmaların değerlendirilmesi kısmında yer verilmiştir.

07-56/672-209

Listelerde yer alan fiyatların uygulamada geçerli olmadığı düşünülse de, iskontoların yapılacağı fiyatlar olan liste fiyatlarının tespiti de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir fiyat tespiti olup ihlal teşkil etmektedir. Rekabet Kurulu'nun vermiş olduğu önceki kararlarda, uygulanmasa da fiyat listesi tespitinin ihlal olduğu değerlendirilmiştir.

780 Dosya kapsamında incelenen diğer önemli bir husus ise EBT üreticileri arasında pazar paylaşımı ve müşteri dağılımı konusunda bir iletişim olduğu hususudur. Konuya ilişkin olarak teşebbüslerde yapılan incelemelerde,

- Dernekte müşteri dağılımına ilişkin toplantının yapılacağı,
- Müşterilere yapılan fiyat teklifi konusunda yapılmak zorunda kalınan indirimlerin rakipler arasında haber verilmesi,
- "Müşteri-dönem-satış miktarı" bilgilerini içeren tabloların doldurulmasının istenmesi

790 gibi belgeler bulunmuştur. Ancak, savunmaların değerlendirilmesi bölümünde belirtildiği üzere söz konusu belgeler, pazarda müşteri ve pazar paylaşımına ilişkin amaç ya da etkisi olan bir eylemin varlığı tespit edilemediğinden pazar ve müşteri paylaşımını ortaya koyan kesin bir delil niteliğinde görülmemiştir. Ancak, bu belgeler haklarında soruşturma yürütülen teşebbüsler arasında bilgi paylaşımı ve rekabeti bozucu iletişim olabileceğini destekler nitelikte görülmüştür.

800 Rekabet hukukunda özellikle rakipler arasında bilgi değişiminin belirli sınırları bulunmaktadır. Aynı pazarda faaliyette bulunan teşebbüsler arasındaki bilgi değişimine belirli kurallar çerçevesinde izin verilebilmektedir. Bilgi değişimi, bir yandan etkinliği arttırabilirken, öte yandan bu sınır aşıldığı takdirde piyasadaki rekabetin kısıtlanmasına olanak sağlamaktadır. Teşebbüsler arası bilgi alışverişi ya da bilginin yayılması, alışverişi yapılan bilginin türü ve pazarın koşullarıyla bağlantılı olarak rekabetçi yapı üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Teşebbüslerin fiyatlarına, maliyetlerine, üretim miktarlarına, kapasite kullanımlarına, teklif şartnamelerine, stoklarına, ticari sırlarına ilişkin bilgi alışverişinde bulunmaları, bu bilgilerin firmaların rekabetçi stratejileriyle doğrudan ilgili olmaları nedeniyle davranışlarını koordine etmelerine olanak vermektedir. Haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslerin rekabet stratejilerinin en önemli değişkeni ve aracı niteliğinde olan fiyatlara, kapasite kullanımlarına, üretim miktarlarına, müşteri bazında satış rakamlarına ilişkin bilgi alışverişinde bulunmalarının rekabeti kısıtlayıcı olduğu ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlal niteliğinde değerlendirilmesi ve anılan Kanun'un 16. maddenin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası ile cezalandırılmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ceza takdirinde haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslerin;

- 810
- aralarında fiyat listelerinin belirlenmesi konusunda bilinçli iletişimin varlığı,
  - pazar içerisindeki konumları,
  - soruşturma konusu davranışları belirli süre uygulamaları,
  - uygulamada liste fiyatlarına bağlı kalmamaları

hususları dikkate alınmıştır.

820 **J. SONUÇ**

13.7.2006 tarih, 06-51/658-M sayılı Kurul kararı uyarınca emaye bobin teli üreticisi teşebbüsler hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili olarak;

1-

- Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo Sanayi A.Ş.
- Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Emtel Emaye Tel ve Kablo Sanayi A.Ş.
- Erikoğlu Emaye Bakır Tel Sanayi A.Ş.
- Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Santel Emaye Bobin Teli Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin

830 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine Kurul Üyesi Süreyya ÇAKIN'ın farklı gerekçesi ve OYBİRLİĞİ ile,

2-a) Bu nedenle adı geçen teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

b) Bu çerçevede 2005 yılı net satışlarının takdiren %1'i oranında olmak üzere:

- Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo Sanayi A.Ş.'ye 930.805,44 YTL
- Erikoğlu Emaye Bakır Tel Sanayi A.Ş.'ye 342.612,94 YTL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

c) 2005 yılı net satışlarının takdiren %0.5 (binde 5)'i oranında olmak üzere:

- Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 179.211,94 YTL
- Emtel Emaye Tel ve Kablo Sanayi A.Ş.'ye 43.541,50 YTL
- Santel Emaye Bobin Teli Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 44.595,84 YTL

840

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

d) 2005 yılı net satışlarının takdiren %0.5 (binde 5)'i oranında olmak üzere:

- Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye 86.696,40 YTL

idari para cezası verilmesine OYÇOKLUĞU ile

karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 04.07.2007 tarih ve 07-56/672-209 sayılı Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun 4.7.2007 tarih, 07-56/672-209 sayılı kararıyla Emaye Bobin Teli sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ilişkin kararının 2-d maddesine katılmamaktayım. Şöyle ki ;

4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinde "ceza verilecek teşebbüslere, bir önceki mali yıl sonunda oluşan ve kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safî gelirin yüzde onuna kadar para cezası verileceğini" öngörmüştür. Anılan yasa kuralındaki "gayri safî gelir" kavramı ile teşebbüsün pazar içindeki gücünü esas alan bir yaklaşım sergilendiği, bu nedenle gayri safi gelir unsurları arasında bir ayrıma gidilmediği cihetle, Hes Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.'nin toplam 333.426.176,09 YTL. cirosunun % 5'i olan 1.667.130,88 YTL. para cezası verilmesi gerekirken, **toplam ciro içerisinde tefrik edilerek sadece emaye bobin teli satış miktarı olan 17.339.279,53 YTL. üzerinden** % 5'i olan 86.696,40 YTL. olarak, eksik para cezası tayini kanuna aykırıdır.

M.Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun 04.07.2007 Tarih ve 07-56/672-209 Sayılı Kararına;

KARŞI OY

Soruşturmanın konusu Emaye Bobin teli pazarında faaliyet gösteren altı büyük teşebbüsün fiyat listelerinin aynı zamanda değiştiği ve listelerde bulunan yaklaşık 40 farklı çaptaki EBT fiyatlarının aynı olmasının 4054 sayılı Yasanın 4 üncü maddesini ihlal ettiği iddialarına ilişkindir.

Emaye Bobin Teli sektörü oligopolistik bir piyasa olup, EBT'nin ana girdisinin ürünün kalınlıklarına göre değişmekle birlikte ortalama %70 - %80 oranında bakırın oluşturması, bakır fiyatlarının büyük ölçüde Londra Metal Borsasında (LME) belirlenmekte olması ve dövizde yaşanan dalgalanmaların ürünün maliyetini etkilemekte olması karşısında, maliyetlerin büyük ölçüde benzeştiği ve ürün listelerini de benzeştirdiği anlaşılmıştır.

Teşebbüsler arasında tek fiyat listesine geçilmesi kararının 08.05.2006'da Dernek toplantısında alındığı ve fiyat listelerinin faks yoluyla birbirlerine gönderildiği, bu tarihten sonra da bu listenin taraflarca uygulandığı soruşturma raporunda tarafların beyanları ve yerinde incelemelerde elde edilen bilgi ve belgelerle tespitlidir. Bu tarih itibariyle teşebbüslerin bu pazarda bir anlaşma içinde buldukları ve 4054 sayılı yasanın 4 üncü maddesini ihlal ettikleri açıktır.

Ancak 08.05.2006 tarihinden önceki uygulamaların teşebbüslerin uyumlu eylem içinde buldukları yolundaki "amaç" ve "etki" değerlendirmelerine yönelik tespitler yeterli değildir.

Bu durumda anlaşma tarihi olan 08.05.2006 öncesindeki süreçte hissedilen "paralel davranış"ların sektörün yapısından kaynaklanmış olabileceği görüşüyle karara gerekçe yönünden karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi